

Fotoesej: Klif Oksywski

Joanna Buch

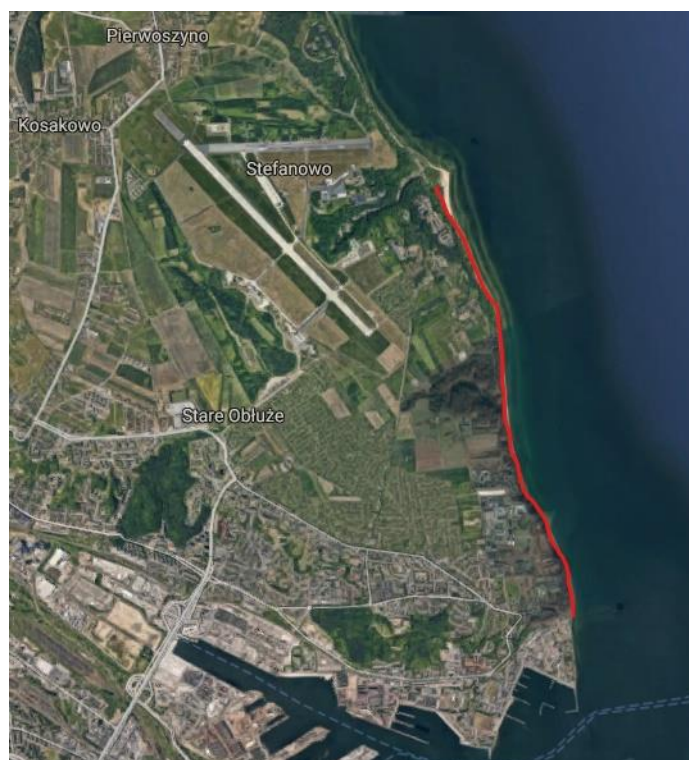
Uniwersytet Gdański, Wydział Oceanografii i Geografii, Instytut Oceanografii
E-mail: jnna.bu@gmail.com

Tutor: dr Ewa Szymczak

Uniwersytet Gdański, Wydział Oceanografii i Geografii, Instytut Oceanografii,
Zakład Geologii Morza

Słowa kluczowe – *Klif Oksywski, ochrona brzegu, abrazja*

Klif Oksywski (Ryc.1), stanowiący krawędź Kępy Oksywskiej, to urokliwe miejsce zlokalizowane w północnej części miasta – Gdyni, dla mieszkańców stanowiące swoistą oazę i ulubione miejsce na spacer. Klif ciągnie się na odcinku 6,5 km wzdłuż morskiego brzegu Kępy Oksywskiej. Południowa część obejmuje martwy klif porośnięty lasem, oddzielony od morza rzadko spotykaną na polskim wybrzeżu kamienistą plażą. W części północnej stanowiska plaża kamienista przechodzi w piaszczystą, klif jest rzadziej porośnięty i również w większości martwy. Wyraźna abrazja i cofanie brzegu są widoczne tylko w północnej części klifu, na południe od miejscowości Mechelinki oraz w rejonie Babich Dołów – północnej dzielnicy Gdyni.

Ryc. 1. Położenie Klifu Oksywskiego z zaznaczeniem odcinka Oksywie-Babie Doły (źródło: www.maps.google.com)

Ryc. 2. Ścieżka – zejście z korony klifu

Ukryta w lesie ścieżka prowadzi z korony klifu (Ryc. 2) na niedawno powstałe umocnienie, szybko zaadoptowane przez mieszkańców jako nadmorski bulwar.

Ryc. 3. Ściana klifu widoczna po zejściu z korony klifu

Po zejściu z klifu warto zwrócić uwagę na porastające go drzewa (Ryc. 3). Nie trudno odgadnąć, że jest to część wybrzeża od dawna nie niszczona przez morze.

Ryc. 4. Widok z pasa technicznego na jednostkę wojskową

Kierując wzrok w stronę południową zobaczyć można Jednostkę Wojskową 40-26 (Ryc. 4), należącą do Marynarki Wojennej RP.

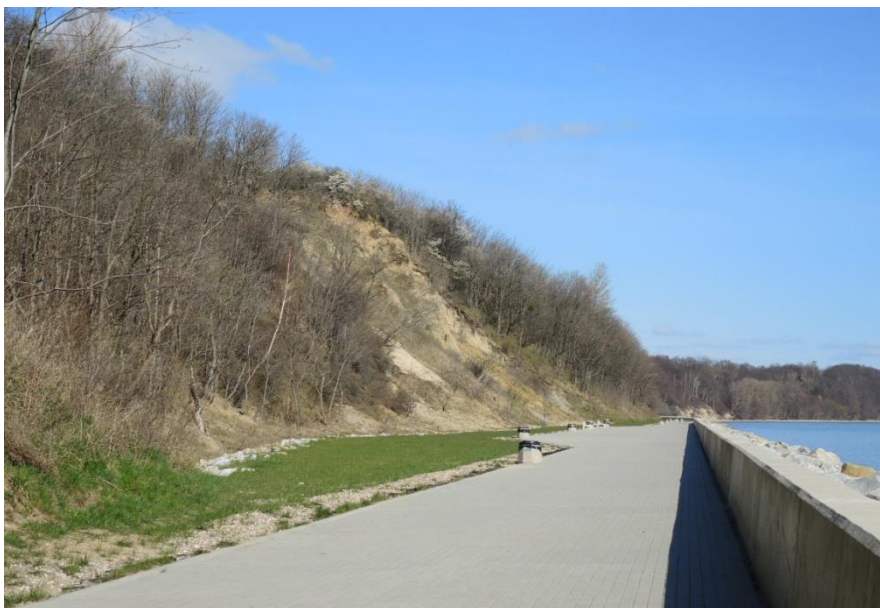

Ryc. 5. Pas techniczny zabezpieczający południową część klifu, w oddali widok na centralną część klifu w Babich Dołach

Pas techniczny osłania najstabilniejszą część klifu (Ryc. 5). Odcinek ten był umocniony opaską betonową prawdopodobnie jeszcze przed wojną. Umocnienie wytrzymało wiele lat zdecydowanie osłabiając procesy erozyjne w miejscach przez nie chronionych. Pozwoliło to rozwinąć się roślinności, której korzenie umocniły ścianę klifu.

Stara opaska betonowa obejmowała jedynie fragment wybrzeża, stąd w miejscu gdzie do niedawna była wąska plaża, znajdujący się na jej zapleczu klif był systematycznie poddawany procesowi erozji (Ryc. 6) oraz ruchom masowym. Rozbudowany w 2015 roku pas techniczny rozciąga

się dzisiaj od jednostki wojskowej w kierunku północnym do Osady Rybackiej. Nowa konstrukcja spowodowała stabilizację tego odcinka wybrzeża.

Ryc. 6. Okolica aktywnego fragmentu południowej części klifu

Ślady aktywności klifu i ruchów masowych są w dalszym ciągu widoczne (Ryc. 7). Jeszcze kilka lat temu była to niemal pionowa ściana, przed którą był jedynie wąski pas plaży o szerokości zaledwie kilku metrów. Tak majestatyczny, surowy i wysoki na kilkadziesiąt metrów odcinek klifu zapierał dech w piersiach i robił wówczas imponujące wrażenie na sporadycznych przechodniach, ukazując potęgę natury.

Ryc. 7 Częściowo aktywny odcinek południowej części klifu

Dziś jego zbocze jest łagodniejsze i zaczęło porastać roślinnością (Ryc. 7). Przez postępującą sukcesję wydaje się bardziej „oswojone”.

Zmierzając dalej ku północy dotrzemy do szerszego odcinka plaży, gdzie znajduje się przystań Rybacka Oksywie (Ryc. 8).

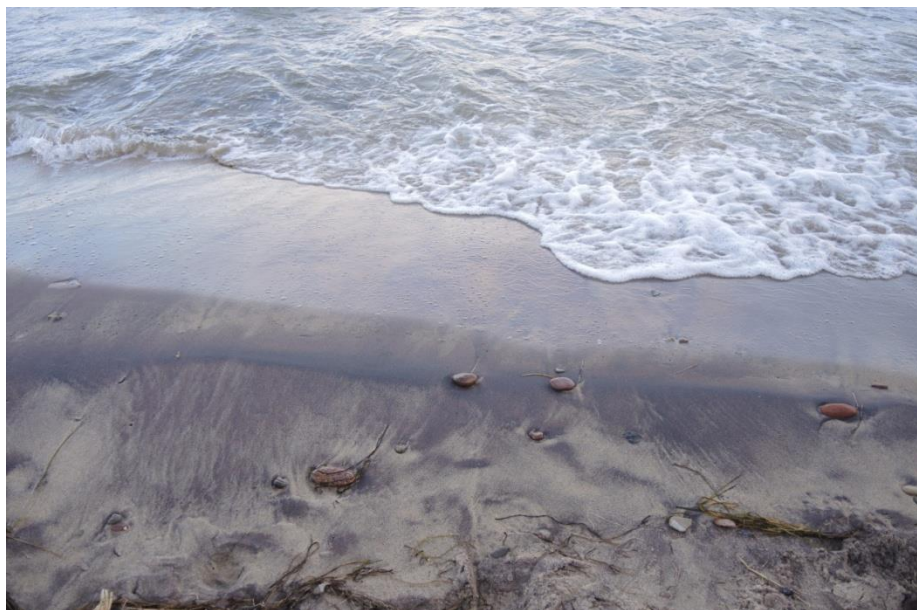
Ryc. 8. Przystań rybacka Oksywie

Ryc. 9. Zejście z umocnienia na plażę

Pas techniczny kończy się zejściem na wąską plażę (Ryc. 9), z której uroków chętnie korzystają okoliczni mieszkańcy, nie tylko w upalne letnie dni. Przy tym zejściu występują duże nagromadzenia minerałów ciężkich (Ryc. 10), które tworzą enigmatyczne, fioletowe i fioletowo-czarne wzory na piasku. Minerały ciężkie tj. granaty, magnetyt, cyrkon, rutyl i inne pochodzą z przemian materiału

detrytycznego, który został dostarczony przez lądolód z rejonu Półwyspu Skandynawskiego w czasie epoki lodowcowej.

Ryc. 10. Nagromadzenia minerałów ciężkich na brzegu

Na tym odcinku plaży znajduje się pierwszy aktywny odcinek klifu (Ryc. 11). Z powodu niewielkiej szerokości plaży jest on stale wystawiany na działanie sztormów i czynników pogodowych sprzyjających ruchom masowym. Nie pozostaje także obojętny na wpływ antropogeniczny – dziecięce zabawy wspinaczkowe.

Ryc. 11. Osuwiska z konarami drzew z korony klifu

Również zejście na tę plażę zostało przekształcone przez człowieka (Ryc. 12). Pierwotnie stanowiło bowiem naturalny wąwóz, obecnie jest piaszczystym nasypem. W rejonie tego zejścia jeszcze kilka lat temu znajdowały się pozostałości zabudowy wojennej.

Ryc. 12. Zejście na plażę – Oksywie

Dalej znajduje się odcinek plaży, gdzie klif sąsiaduje z jednostką wojskową (Ryc. 13).

Ryc. 13. Ścieżka na klifie w sąsiedztwie jednostki wojskowej

Na tym odcinku zaczyna się ścieżka na klifie usytuowana ok. 2 m ponad plażą, jednak prowadzi ona w stronę wspomnianego wyżej zejścia na plażę (Ryc. 13, Ryc. 14).

Ryc. 14. Ścieżka na klifie

Szerszy odcinek plaży w tym rejonie wpłynął na rozwój roślinności, która ustabilizowała ścianę klifu na sporej długości. Mimo to na plaży licznie występują podcięcia abrazyjne (Ryc. 15).

Ryc. 15. Podcięcie abrazyjne podstawy klifu

Na ścianie klifu występują niewielkie nisze osuwiskowe wskazujące na obecność procesów masowych (Ryc. 16).

Ryc. 16. Osuwiska klifowe w obrębie ściany klifu

Ciekawostkę stanowi fakt, że zmierzając w stronę następnej przystani rybackiej – Obłuże (Ryc. 17) można się natknąć na stare betonowe słupy zarówno stojące na klifie, jak i leżące w wodzie. Świadczą one o tym, że przez długie lata odcinek ten był niedostępny lub częściowo ograniczony dla okolicznych mieszkańców. Obecnie stanowi miejsce często odwiedzane. Niestety, obecność człowieka nie zawsze ma korzystny wpływ na środowisko.

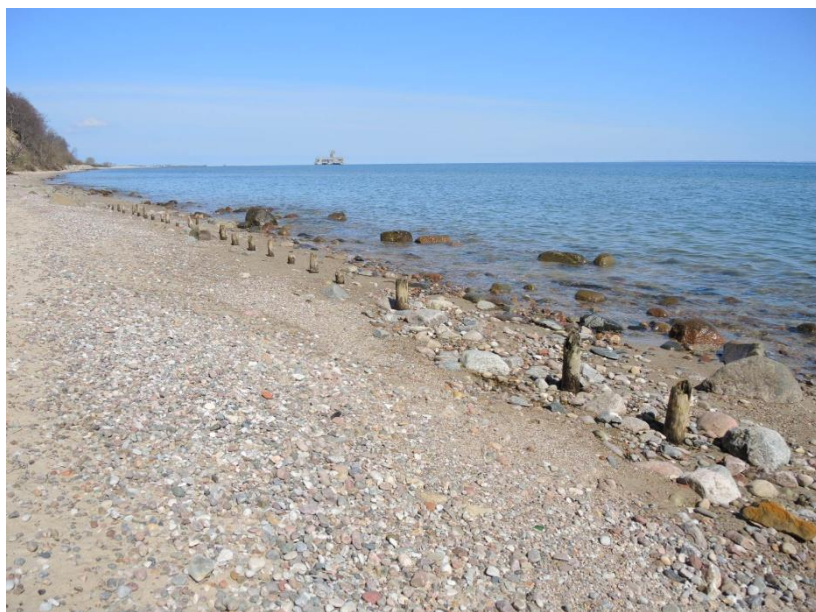

Ryc. 17. Przystań rybacka Obłuże – Kolonia Rybacka

Ryc. 18. Zaśmiecone środowisko – Kolonia Rybacka

Najsmutniejszym elementem krajobrazu, który ukazuje się w sąsiedztwie przystani to duża ilość śmieci (Ryc. 18), znajdujących się praktycznie na całej wysokości klifu.

Ryc. 19. Drewniane pale white wzdłuż linii brzegowej

Idąc dalej widać już całą plażę Babie Doły wraz ze starą torpedownią oraz Szperk – Cypel Rewski (Ryc. 19), który wysunięty jest w Zatokę Pucką i dzieli ją na część zewnętrzną i wewnętrzną. Jest to także doskonałe miejsce na spacer dla miłośników skał i skamieniałości.

Ryc. 20. Aktywny odcinek klifu – Babie Doły

Można też podziwiać aktywne odcinki klifów (Ryc. 20, Ryc. 21, Ryc. 22, Ryc. 23), których wygląd warunkuje budowa i procesy geologiczne.

Ryc. 21. Rośliny pionierskie w sąsiedztwie pionowych spadów

Ryc. 22. Sukcesja pierwotna na klifie

Ryc. 23. Stożek osypiskowy na plaży

Ryc. 24. Zażelazienia osadów klifowych

W osadach klifowych zlokalizowanych bliżej Babich Dołów można zauważyć występowanie domieszek związków żelaza. Osad na ścianie ma charakterystyczną pomarańczową barwę, a otoczaki znajdujące się u podnóża wyglądają jak pokryte rdzą (Ryc. 24).

Umocnienie z kamiennych narzutów (Ryc. 25) na krótkim odcinku klifu przy Babich Dołach oddziela wąską ścieżkę od linii brzegowej (Ryc. 26).

Ryc. 25. Umocnienie brzegu – Babie Doły

Ryc. 26. Ścieżka wzdłuż umocnienia brzegu – Babie Doły

Mimo ochrony klifu przed morzem, którą zapewnia umocnienie, klif w koronie poddawany jest procesom masowym (Ryc. 27).

Ryc. 27. Aktywność klifu w obrębie korony – sąsiedztwo osiedla w Babich Dołach

Zejsście z bariery prowadzi na największą i najszerszą plażę w rejonie Klifu Oksywskiego. Odległość od morza do podstawy klifu w najszerszym miejscu wynosi kilkaset metrów. Ścianę klifu porasta las (Ryc. 28), który od plaży oddziela pasm wydm. Na zalesionej części klifu drzewa nie mogą „zjeżdżać” jak te, które porastają korony nad aktywnymi, piaszczystymi odcinkami. W czasie sztormów i nawałnic niektóre z drzew zostają czasem powalone przez wiatr i spoczywają leżąc na zboczu przez bardzo długie lata.

Ryc. 28. Martwe drzewa powalone ze ściany klifu

Ryc. 29. Zejście na plażę Babie Doły, rezerwat przyrody Natura 2000

Na tym odcinku, w obrębie plaży (Ryc. 29), można znaleźć liczne pozostałości po zabudowie militarnej z okresu II wojny światowej oraz rzadkie gatunki roślin jak np. mikołajka nadmorskiego lub trawy wydmore. Plaża ta jest objęta ochroną programu Natura 2000. W 1999 roku utworzone zostało tutaj stanowisko dokumentacji przyrody nieożywionej. Przedmiotem ochrony jest naturalna rzeźba terenu wysokiego brzegu morskiego oraz budowa geologiczna klifu.

Rejon Klifu Oksywskiego jest unikatowym miejscem, dlatego ważne jest byśmy byli świadomi zagrożeń, jakie w wielu przypadkach stwarza człowiek oraz jak kolosalne i dalekosiężne będą skutki nierozsądnych działań związanych z rozwojem budownictwa na koronie klifu,

infrastruktury i wyrzucania odpadów. Na klifie poza występującymi rzadkimi i zagrożonymi gatunkami roślin mieszka też wiele dzikich gatunków zwierząt, które trudno spotkać w silniej zindustrializowanych miejscach. Należy szanować to miejsce i traktować je jako rezerwat, jeśli chcemy, by dalej zachwycało unikatowością i stanowiło siedlisko różnorodności biologicznej.

W obrębie korony klifu jak i jej bezpośredniego sąsiedztwa powinno się możliwie jak najbardziej ograniczyć wpływy antropogeniczne, obejmujące rozbudowę i rozwój infrastruktury. Nieprzemyślane i nieumiejętne zagospodarowanie tego rejonu przyczyni się do wzrostu obciążania gruntu, a co za tym idzie – wzrostu naprężeń w gruncie w obrębie klifu i aktywizację procesów masowych. W połączeniu z częstymi opadami może to doprowadzić w przyszłości do gwałtowniejszych osunięć ściany klifu i spowodować powstanie zagrożenia dla bezpieczeństwa okolicznych mieszkańców.

Krótką notką o autorze: *Studentka III roku oceanografii, miłośniczka nadmorskich krajobrazów. W wolnych chwilach lubi spacerować po plaży wyszukując minerałów i skamieniałości, uwielbia jeździć na rowerze. Interesuje się sportami wodnymi, geologią morza i ochroną środowiska.*